

Đề bài

Nhân dân ta thường
khuyến nhau:

Nhiều điều phải lấy giá gương
Người trong một nước phải thương nhau cùng

Hãy bình luận câu
ca dao trên.

Bài làm

Từ ngàn xưa, nhân dân ta đã khẳng định các dân tộc Việt Nam là anh em ruột thịt với nhau, là đồng bào, nghĩa là cùng sinh ra từ một bọc trứng của mẹ Âu Cơ. Do đó, phải thường yêu đùm bọc lẫn nhau.

Truyền thống cao cả và tốt đẹp ấy còn biểu hiện trong câu ca dao gợi cảm:

Nhiều điều phủ lấy giá gương

Người trong một nước phải thương nhau cùng

Ta thử tìm hiểu ý nghĩa và giá trị của câu ca dao này như thế nào?

Trước hết, từ câu ca dao ta thấy hiện lên một hình ảnh đẹp: tấm nhiều điều bao phủ bên ngoài chiếc giá gương trải qua ngày này tháng kia hứng chịu biết bao nhiêu bụi bặm bẩn nhơ của cuộc đời để chiếc gương phía trong hoàn sáng trong ngời chiếu. Tác giả vô danh ở đây đã mượn hình ảnh đẹp để, gợi cảm ấy ngầm so sánh với tấm lòng mở rộng sẵn sàng che chở, đùm bọc lẫn nhau của nhân dân cả nước ta. Câu ca dao phản ánh một nguyện vọng, tình cảm của mỗi con người Việt Nam trong mọi hoàn cảnh đều phải đoàn kết *lá lành đùm lá rách* một lòng giúp đỡ lẫn nhau để cùng nhau vươn lên trong cuộc sống.

Mỗi người Việt Nam dầu ở miền xuôi hay miền ngược, đồng bằng hay cao nguyên, rừng núi cũng đều có mối quan hệ *người trong một nước*. *Người trong một nước* tuy khác nhau về nguồn gốc, hoàn cảnh và điều kiện sống riêng biệt nhưng bên trên những cái khác nhau đó, mọi người vẫn có nhiều cái giống nhau, chung với nhau làm nên tình nghĩa. Chung Tổ quốc ấy là tình đồng bào. Chung xóm làng, thôn ấp ấy là tình đồng hương. Chung trường học ấy là tình đồng môn. Chung cảnh ngộ ấy là tình đồng cảnh. Chung một mục đích, một lí tưởng sống ấy là tình đồng chí. Chung một nghề nghiệp ấy là tình đồng nghiệp. Chung một họ hàng ấy là tình đồng tông...

Vượt lên trên các khác biệt nhỏ, vì sự giống nhau của một điều chung lớn hơn, người ta biết thương yêu, đở đần, đoàn kết với nhau. Trong thôn ấp, mối quan hệ tình làng nghĩa xóm thắt chặt mọi người lại với nhau thể hiện lòng yêu thương, sự tương trợ lẫn nhau mỗi khi tắt đèn tối lửa. Tinh thần đoàn kết của nhân dân ta đâu chỉ gói gọn trong lũy tre thôn ấp mà còn biểu hiện rộng rãi vượt ra phạm vi cả nước qua mối quan hệ trao đổi về vật chất lẫn tinh thần. Một hạt gạo, một tấm áo đầy nghĩa tình của địa phương này gửi đến địa phương khác thì biết đồng bào của mình nơi đó bị thiên tai, hoạn nạn đang lâm phải cảnh màn trời chiếu đất đều thấm thiết biết bao tình cảm nhiều điều giá gương. Đặc biệt, mỗi khi đất nước có họa ngoại xâm mọi tầng lớp nhân dân ta ở mọi miền đều xông lên tận tâm, tận lực góp cả sức người, sức của để giữ gìn từng tấc đất của ông cha. Các cuộc kháng chiến chống giặc thù xâm lược từ nghìn xưa đến nay đã cho thấy tinh thần đoàn kết một lòng của nhân dân ta. Tinh đất nước, nghĩa đồng bào mỗi khi nước nhà gặp cơn nguy biến được phát huy thấm đượm hơn lúc nào hết. Có thương yêu nhau người ta mới cảm thấy đau đớn, xót xa trước cảnh đồng bào mình bị giặc thù tàn hại hay trước sự làm than trước đồng bào mình

trong xiềng xích, gông cùm của bọn chúng. Chính trong hoàn cảnh ấy, lòng yêu nước, yêu đồng bào được khơi lên phát huy thành cao trào thể hiện mạnh mẽ bằng hành động, cụ thể là góp lòng góp sức dẫn đến chiến đấu và chiến thắng kẻ thù. Tinh thần đoàn kết của nhân dân ta nói theo Bác Hồ đó là một báu vật được gìn giữ truyền đời có sức phát huy tác dụng vượt cả không gian và thời gian.

Lúc nào cũng vậy, tình thương yêu đoàn kết giữa người trong một nước ấy không phải chỉ có lời nói đầu môi chót lưỡi hay chỉ là ước mơ cho nhau được một đời sống vật chất và tinh thần sung túc và ấm no mà phải được biểu lộ ra bằng hành động hay việc làm cụ thể và thiết thực. Chính các hành động hay việc làm cụ thể thiết thực ấy làm cho tình yêu thương, đoàn kết thấm thiết và cao quý hơn bội phần.

Đất nước Việt Nam có ba miền nhưng vẫn là một. Cần liên kết, gắn bó nhau, giúp đỡ nhau từng bước cùng đi lên vững chắc khi biết miền nào gặp phải việc không hay, nhân dân ở các miền còn lại với tinh thần: *Một con ngựa đau cả tàu bỏ cỏ* sẽ cảm thấy xót xa trong cảnh *máu chảy ruột mềm*. Từ đó mở lòng ra để góp sức người, sức của tương trợ đồng bào mình. Đặc biệt khi quê hương bị giặc ngoại xâm tàn hại thì chính tình yêu thương đoàn kết của người trong một nước với nhau là cơ sở phát sinh lòng yêu nước, lòng căm hận giặc thù biểu hiện cụ thể thành bão giông, sấm sét quét sạch bọn chúng ra khỏi bờ cõi của cha ông. Trong các thời kì đất nước bị ngoại bang thống trị, người Việt Nam trước cảnh khổ chung là quê nhà sớm được giải phóng. Do đó, đã thương yêu lẫn nhau, bảo vệ nhau, đoàn kết với nhau; đó đâu chỉ là đòi hỏi của tình cảm *nhiều điều phải lấy giá gương* mà còn là yêu cầu sống còn trước sự ức hiếp, đe dọa của kẻ thù chung.

Thế nhưng trong xã hội không phải không có một số người chỉ bo bo nghĩ đến lợi ích riêng một cách vị kỉ của mình. Họ có thể sống phè phỡn trên sự thiếu đói của bao nhiêu người khác mà vẫn không chút gì xao động. Đó là biểu hiện của lối sống ích kỉ, đáng phê phán.

Theo em, câu ca dao trên đã ra đời từ nghìn xưa, ngày từ lúc dân tộc mình phải đương đầu với nhiều kẻ thù, đối phó với nhiều tai họa. Do đó, cha ông ta đã tổng hợp biết bao kinh nghiệm sống phong phú qua biết bao nhiêu năm lao động cực nhọc và đấu tranh bèn bỉ, cất lực thành câu hát truyền đời. còn bao câu hát nữa cũng có tác dụng khuyên răn kêu gọi như thế:

*Bầu ơi thương lấy bí cùng
Tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn*

Hay:

*Khôn ngoan đối đáp người ngoài
Gà cùng một mẹ chớ hoài đá nhau*

Hơn lúc nào hết, mỗi người Việt Nam hiện nay trong giai đoạn phải vượt qua khó khăn, gian khổ để xây dựng đất nước Việt Nam giàu mạnh, chúng ta cần phải suy nghĩ và hành động theo lời nhắn nhủ của câu ca dao mà chúng ta vừa phân tích.